

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 300-ԱՄԵԱԿԻ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

22-24 Նոյեմբեր 2000 - Երեւան

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԲԲԱՀԱՅՐ

ՀՈԳԵԾ. ՀԱՅՐ ԵՂԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՔԻԼԱՂՊԵԱՆԻ

ԵԼՈՅԹԻ ԽՕՍՔԸ

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՄԷԶ

Վեհափառ Տէր, Մեծարգոյ Նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան, Յարգելի Ակադեմիականներ, Սիրելի հիւրեր,

Մխիթարեան Միաբանութեան հիմնադրութեան երրորդ դարադարձի յոբելեանը՝ հրաշալիօրէն կը զուգադիպի Հայոց Քրիստոնէութեան 1700-ամեակին: Իսկապէս ճիշտ 1700-ին Մխիթար Վարդապետ Սեբաստացին հիմը դրաւ իր Միաբանութեան ի ծառայութիւն կրօնքին եւ Հայրենիքին:

Հաւատքը եւ գիտութեան սէրը Հայ ժողովուրդի բազմադարեան պատմութեան մէջ զուգահեռ ընթացած են եւ իրարու զօրավիգ կանգնած:

Արդէն իսկ չորրորդ դարէն, հայ մշակոյթը ճառագայթեց վանական կեդրոններէն եւ անդրանիկ գլուխ գործոցները ծնունդ առին այս հաւատքէն:

Հայոց վանքերու մէջ հաւատք եւ մշակոյթ իրարմէ անբաժանելի իրականութիւններ են. Մխիթարեան Միաբանութիւնը իր նախնեաց հոգին ժառանգելով՝ հաւատարիմ մնաց այս աւան-

դուլթեան, ու անհուն նուիրումով լծուեցաւ կենդանացնելու իր մշակութային մեծ հարստութիւնը:

Մխիթար Վարդապետ Սեբաստացի իւրապատուկ առաքելութիւն եւ ճակատագիր մը ունէր - փրկել իր ժողովուրդի ինքնութիւնը խոր հաւատքի եւ գիտութեան ճամբով:

Մխիթար խորապէս գիտակցեցաւ իր ժողովուրդի ծանր իրավիճակին ու ծրագրեց իմաստ մը տալ ամէն հայու առանձնաբար, որպէսզի կարելի ըլլար հասնիլ բոլորին:

Հայու իրականութեան մէջ վտանգուած էր ամէն ինչ. հողը, ազգութիւնը, օրէնքները: Կարելի էր փոխարինել մի միայն հասուն հաւատքով եւ գիտակցութեամբ դէպի իր պատմութիւնը եւ մշակոյթը. միայն այս ճամբով հայը կրնար ճանչնալ ինքզինքը եւ չվախնալ ուրիշներէն եւ պաշտպանել իր ինքնութիւնը: Այս ազգային ինքնագիտակցութեան վերարթեւորումը պէտք է ծառայէ լաւագոյն կերպով ապրելու ներկան, լուսաւոր հայեացքով նայիլ ապագային եւ առանց վախնալու բացուիլ միւս մշակոյթներուն: Մխիթարի յղացած ծրագիրը նախ որդեգրուեցաւ իր Միաբանութեան, ապա ընդունուեցաւ ու գործադրուեցաւ ողջ հայութեան կողմէ:

Այն առաքելութիւնը, որ Միաբանութիւնը 300 տարիներու ընթացքին իրականացուց աշխարհի չորս ծագերուն ցրուած Հայ ժողովուրդին մէջ, այսօր նոր ուղի մը կը գտնէ իր անկախութիւնը վերագտած Մայր Հայրենիքին մէջ: Վերարծարծելով իր պատմական յիշողութիւնը եւ վերակենդանացնելով իր արմատները, Մխիթարեան Միաբանութիւնը կը նայի Հայրենիքին, որպէս իր ներշնչումի աղբիւրին: Պանդխտութիւնը, որ անցեալին Մխիթար Սեբաստացին ապրեցաւ իր հալածեալ ժողովուրդին հետ միասին, այսօր արդէն վերածուած է հայրենի ժողովուրդին մէջ գործելու կենսակերպի մը:

Զօրակցութիւնը եւ հասկացողութիւնը, որ հայրենի կառավարութիւնը կը շարունակէ ցուցաբերել, կը պատուէ այս Միաբանութիւնը, կը հզօրացնէ իր գործունէութիւնը եւ յոյսով լի կը նայի ապագային:

Սրտանց շնորհակալութիւն կ'ուզէի յայտնել՝

Ամենայն Հայոց Հայրապետ, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին իր հայրական ներկայութեան եւ զօրակցութեան համար,

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահին՝ Մեծարգոյ Տիար Ռոբերտ Քոչարեանին,

ՀՀ Ազգային Ակադեմիայի նախագահ Տիար Ֆադեյ Սարգսեանին, եւ բոլոր այն պետական եւ գիտական մարմիններուն, որոնք կազմակերպեցին Միաբանութեանս յոբելինական տօնակատարութիւնները.

Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի մէջ եռօրեայ նստաշրջանով,

Ազգային գրադարանին մէջ՝ Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակչական ցուցահանդէսով,

Ազգային պատկերասրահի մէջ՝ նկարչական ցուցահանդէսով, եւ հոսակ՝ Ազգային օպերայի մէջ համերգով՝ Մխիթարեան նախկին սան Յովհաննէս Չէքիճեանի ղեկավարութեամբ:

Մասնայատուկ շնորհակալութիւն կ'ուզէի յայտնել բոլոր այն ուսումնասէրներուն, որոնք այս օրերուն իրենց զեկուցումներով անգամ մը եւս փառապանծ պսակը պիտի հիւսեն Մխիթար Սեբաստացիի, որ գիտցաւ Աւետարանի խօսքը գործադրել եւ մեռնիլ ցորենի հատիկին պէս, որպէսզի բիւրապատիկ պտուղներ պարգեւէ իր սիրեցեալ հայ ժողովուրդին:

Այսօր Մխիթարի Միաբանութիւնը իր երկու ճիւղերու միաւորումով կը շարունակէ ընթանալ իր Հիմնադրի՝ Մխիթար Վարդապետ Սեբաստացիի բացած ուղիով, ի նպաստ իր ժողովուրդի հոգեւոր լուսաւորութեան:

Մխիթար Վարդապետ Սեբաստացին 1700 թուականին սկսաւ իր առաքելութիւնը հրատարակչական գործունէութեամբ: Միաբանութեանս նորագոյն գործը եւս հրատարակչական է:

Ուրախութեամբ կ'ուզեմ նուիրել Մխիթարեան հրատարակչատունէն վերջերս լոյս տեսած՝ Ս. Ղազարի ձեռագիրներու Հայ մանրանկարչութեան երկրորդ հատորը, Հայաստանի Ազգային Ակադեմիային՝ ի դէմս Ակադեմիայի նախագահ Տիար Ֆադեյ Սարգսեանին: